

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Географія)»
Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Івано-Франківськ, 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Географія світового господарства
Викладач	Червінський Андрій Іванович
Контактний телефон викладача	+38(066)876-02-34
E-mail викладача	andrii.chervinskyi@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна (денна форма навчання)
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності формування, розвитку та територіальної організації світового господарства, його галузева та регіональна структура, міжнародний поділ праці, глобалізаційні процеси, міжнародні економічні зв'язки та особливості функціонування національних господарств у світовому економічному просторі.</p> <p>Навчальна дисципліна є обов'язковим компонентом циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Середня освіта (Географія)» галузі знань А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями), предметної спеціальності А4.07 Географія. У процесі її вивчення здобувачі освіти ознайомлюються з теоретико-методологічними засадами географії світового господарства, сучасними концепціями розвитку глобальної економіки, методами статистичного, картографічного та просторового аналізу.</p> <p>Під час вивчення дисципліни основна увага приділяється аналізу галузевої структури світового господарства (промисловості, сільського господарства, транспорту, сфери послуг), територіальній організації виробництва, діяльності транснаціональних корпорацій, міжнародній торгівлі, фінансовим потокам та інтеграційним процесам. Значна увага зосереджується на вивченні регіональних особливостей економічного розвитку країн і регіонів світу, сучасних тенденцій глобалізації, цифровізації економіки, нерівномірності розвитку, проблем ресурсозабезпечення, енергетичної безпеки та сталого розвитку.</p> <p>Зміст дисципліни спрямований на формування вмінь здійснювати комплексний економіко-географічний аналіз світового господарства, використовувати статистичні, картографічні та геоінформаційні методи дослідження, інтерпретувати соціально-економічні показники та застосовувати їх у професійній діяльності. Дисципліна забезпечує формування професійних компетентностей майбутніх учителів географії закладів загальної середньої освіти, сприяє розвитку аналітичного мислення, дослідницьких умінь та готовності до педагогічної діяльності.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх учителів географії системи знань про закономірності формування, структуру та територіальну організацію світового господарства, розвиток економіко-географічного мислення та здатності застосовувати ці знання у професійній діяльності.</p> <p>Основними завданнями є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомити здобувачів освіти з теоретичними засадами географії світового господарства та міжнародного поділу праці. • Розкрити структуру світового господарства та закономірності розміщення основних галузей економіки. • Сформувати розуміння сучасних глобалізаційних процесів і міжнародної економічної 	

інтеграції.

- Навчити аналізувати соціально-економічні показники розвитку країн і регіонів світу.
- Розвинути вміння використовувати статистичні й картографічні матеріали в економіко-географічному аналізі.
- Сформувати здатність застосовувати знання з географії світового господарства у навчальному процесі закладів загальної середньої освіти.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та методики навчання географії, характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, прийняття на цій основі адекватних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

ФК 1. Наявність системи наукових знань із дисциплін фундаментальної та професійної підготовки, здатність до їх застосування на практиці.

ФК 2. Здатність вільно оперувати фаховими поняттями і термінами для виконання професійних завдань.

ФК 6. Здатність працювати із навчально-методичною та науково-географічною літературою, систематично підвищувати професійно-педагогічну кваліфікацію.

ФК 8. Здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії та історії географічної науки для орієнтування у сучасних напрямках галузевих наукових досліджень, використання їх елементів в освітньо-професійній діяльності.

5. Результати навчання

ПРН 1. Здатність застосовувати базові знання із фундаментальних природничо-математичних (вищої математики, фізики, хімії, геології) та суспільно-гуманітарних (філософії, історії, культурології) для глибокого розуміння сутності процесів та явищ у природних оболонках Землі, життєдіяльності людського суспільства.

ПРН 2. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних концепцій і теоретичних положень географічної науки, її структурних компонентів, розуміння особливостей та закономірностей просторової організації ландшафтної оболонки Землі.

ПРН 12. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з географії, компетентно розкривати сутність та цінність результатів нових наукових досліджень, нових тенденцій розвитку людської цивілізації.

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські, практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
5	A4.07 Середня освіта (Географія)	3	нормативна
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	практич ні заняття	сам. роб
Тема 1. Теоретичні основи та джерела географії світового господарства Предмет, об'єкт і завдання географії світового господарства. Місце географії світового господарства в системі суспільної географії та її взаємозв'язки з економічною географією, регіональною економікою, міжнародною економікою та соціальною географією. Основні поняття: світове господарство, міжнародний поділ праці, економічний простір, глобалізація. Методи дослідження світового господарства: статистичний, порівняльно-географічний, картографічний, історичний, геоінформаційний та системний. Історія формування світового господарства та основні етапи його розвитку. Джерела інформації: національні статистичні служби, міжнародні організації (ООН, Світовий банк, МВФ), наукові публікації, економічні карти та електронні бази даних.	2	2	10
Тема 2. Формування та структура світового господарства Сутність і структура світового господарства. Основні етапи формування світового господарства: доіндустріальний, індустріальний і постіндустріальний. Міжнародний поділ праці та його роль у розвитку світової економіки. Галузева структура світового господарства: первинний, вторинний і третинний сектори економіки. Просторові закономірності розвитку світового господарства. Типи країн за рівнем економічного розвитку: розвинені країни, країни з перехідною економікою та країни, що розвиваються. Роль транснаціональних корпорацій у світовому господарстві.	2	4	10
Тема 3. Географія промисловості світу Промисловість як провідна галузь світового господарства, її структура і значення. Основні галузі промисловості: добувна, обробна, енергетика. Географія паливно-енергетичного комплексу світу. Географія металургії, машинобудування, хімічної, легкої та харчової промисловості. Фактори розміщення промисловості. Територіальні зміни в розміщенні промисловості в умовах глобалізації. Основні промислові регіони світу. Сучасні тенденції розвитку	2	2	10

промисловості: автоматизація, інновації, розвиток високотехнологічних виробництв.			
Тема 4. Географія сільського господарства світу Сільське господарство як складова світового господарства, його структура і функції. Основні галузі сільського господарства: рослинництво і тваринництво. Фактори розміщення сільського господарства: природні, економічні, соціальні та технологічні. Географія виробництва основних сільськогосподарських культур. Географія тваринництва. Типи сільського господарства. Проблеми продовольчої безпеки світу. Сучасні тенденції розвитку аграрного сектору: інтенсифікація, механізація, розвиток агробізнесу.	2	4	10
Тема 5. Географія сфери послуг і міжнародних економічних зв'язків Сфера послуг у структурі світового господарства та її роль у сучасній економіці. Географія транспорту світу: сухопутний, морський, повітряний транспорт. Географія світової торгівлі, основні товарні потоки. Міжнародні економічні зв'язки та їх форми: торгівля, інвестиції, науково-технічне співробітництво. Роль міжнародних економічних організацій. Географія туризму як важливої галузі світового господарства. Розвиток інформаційних технологій та їх вплив на світову економіку.	2	2	10
Тема 6. Регіональні особливості розвитку світового господарства та глобалізаційні процеси Регіональна структура світового господарства. Основні економічні центри світу: Північна Америка, Європа, Східна і Південно-Східна Азія. Особливості розвитку господарства різних регіонів світу. Глобалізація як сучасний етап розвитку світового господарства. Міжнародна економічна інтеграція та її форми. Роль регіональних економічних об'єднань. Глобальні проблеми світового господарства: економічна нерівність, екологічні проблеми, енергетична безпека. Перспективи розвитку світового господарства в умовах глобалізації.	2	4	10
	12	18	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – екзамен. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 5-10 балів, Контрольна робота – 15 балів; Самостійна робота / індивідуальне або творче завдання – 10 балів.		

	Екзамен – 50 балів
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 15 балів. Самостійна домашня робота – 10 балів.
Семінарські /практичні заняття	Максимальна оцінка – 5-10 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

8. Політика навчальної дисципліни

1. *Письмові роботи* виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.
2. *Академічна доброчесність*. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://cnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.
3. *Відвідування занять*. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).
Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника», введеним в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>
та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. *Неформальна освіта*. *Результати неформальної освіти зараховуються* згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

9. Рекомендована література

Основна:

1. Шаблій О.І. Основи суспільної географії: підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 296 с. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Osnovy_suspilnoyi_geografii.pdf
2. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.
3. Немець Л.М., Немець К.А. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 228 с.
4. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторові аспекти. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 181 с.

5. Смаль В.В. Трансформація господарства постіндустріальних країн: суспільно-географічний аспект. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2011. 370 с.
 6. Немець К.А., Немець Л.М. **Суспільна географія: теорія, методи, практика**. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 240 с.
 7. Сое N.M., Kelly P.F., Yeung H.W.C. *Economic Geography: A Contemporary Introduction*. Wiley-Blackwell, 2019.
 8. World Bank. *World Development Report 2023*. Washington, DC: World Bank, 2023.
 9. Червінський А. І., Белова Н. В., Червінська І. Б., Никорак Я. Я. (2026). Вплив інформаційних ризиків на розвиток світового господарства в умовах цифрової трансформації. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. 2(54). С.1543-1546.
 10. Червінський А. І., Червінська І. Б., (2026). Формування інформаційної компетентності майбутніх педагогів у процесі вивчення дисциплін «Географія світового господарства» та «Географія населення». *Наука і техніка сьогодні*. № 14(55). С.702-708.
 11. Червінський А.І. (2026). Географія населення: методичні рекомендації до навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ОПП Середня освіта (Географія). Івано-Франківськ, КНУВС, Е-видання, 2026. 48 с.
<https://kgip.cnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/>
 12. Chervinskyi A., Chervinska I., Atamaniuk Y. (2025). Освітні аспекти дослідження трансформації гірських ландшафтів у контексті розвитку світового господарства. *Mountain School of the Ukrainian Carpathians*. 33. 37-42.
<https://doi.org/10.15330/msuc.2025.33.37-42>
<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/10086/9810>
 13. Червінський А.І., Червінська І.Б., Дерев'янка О.А., Галюк Н.М. (2021). Реалізація ідей полікультурності в освітньому просторі закладів вищої освіти. *Гірська школа Українських Карпат*. Івано-Франківськ, 2021. № 24. С. 113-117.
doi: 10.15330/msuc.2021.24.113-117
 14. Chervinska, I. Derevianko, O., **Chervinskyi, A.**, Tron, A., Atamaniuk, Y. (2021). The Cult of Health Philosophy in Traditional Culture of the Inhabitants of the Ukrainian Carpathians' Mountainous Regions . *Amazonia Investiga*. 2021. №10(44). P. 138 -148.
<http://hdl.handle.net/123456789/24041>
DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.44.08.13>
- WEB OF SCIENCE**

Допоміжна література:

1. Немець Л.М. Соціально-економічна географія світу: сучасні теорії і методи. Харків: ХНУ імені Каразіна, 2018.
2. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Суспільно-географічні процеси глобалізації. Київ: ВПЦ Київський університет, 2015.
3. Sheppard E., Barnes T. *A Companion to Economic Geography*. Wiley-Blackwell, 2016.
4. World Bank. *Global Economic Prospects 2024*. World Bank, 2024.
5. International Monetary Fund. *World Economic Outlook 2023*. IMF, 2023.
6. <https://www.imf.org>
7. United Nations Development Programme. *Human Development Report 2023/2024*. UNDP, 2024.
8. OECD. *Globalisation and Economic Geography*. OECD Publishing, 2021.
9. Knox P., Agnew J., McCarthy L. *The Geography of the World Economy*. Routledge, 2014.
10. UNCTAD. *World Investment Report 2023*. United Nations, 2023.
11. European Union. *Regional Development Report 2022*. European Commission, 2022.

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагиату в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://cnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату>

2. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

URL: <https://nmv.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники.) / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Режим доступу: <http://lib.cnu.edu.ua/>

Викладач,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри географії та природознавства

Андрій ЧЕРВІНСЬКИЙ